

Απλοί και σύνθετοι λογισμοί

[/ Ορθόδοξη πίστη](#)

Φωτο:laspistasteria.wordpress.com

Κατά τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή, οι λογισμοί είναι άλλοτε απλοί-ψιλοί και άλλοτε σύνθετοι. Και οι μεν απλοί είναι απαθείς, δεν πιέζουν προς εμπαθή ενέργεια, οι δε σύνθετοι λογισμοί σύγκεινται από πάθος και νοη-ματική ενέργεια, σκέψη. Προσθέτει δε ο άγιος, ότι οι απλοί λογισμοί μένουν απλοί, εφόσον χρόνο η διάνοια, δύναμι της προαιρέσεως, δεν κινείται προς την αμαρτία. Όταν όμως η διάνοια ή η σκέψη κινηθεί προς την αμαρτία, τότε και οι απλοί κινούνται προς την παθογόνο αμαρτία και γίνονται σύνθετοι.

*

Η υπάρχουσα νηπτική κίνηση του νου πρέπει να απο-βλέπει στο να μην επιτρέψει στον ψιλό και απλό λογισμό να γίνει σύνθετος, δηλαδή εμπαθής. Να μη διαδεχθεί λ.χ. η επιθυμία του χρήματος την σκέψη του πλούτου. Ε-πειδή, όταν ο ψιλός λογισμός συνδεθεί συνειρμικά με πράγμα, με υλικό αντικείμενο, τότε ο λογισμός ο

πρώτος (η σκέψη του πλούτου) γίνεται σύνθετος, δηλαδή εμπαθής λογισμός.

Διευκρινίζει ο άγιος Μάξιμος ότι άλλη είναι η φύση του αγώνα, για να μη γίνει ο ψιλός λογισμός εμπαθής και άλλος αγώνας χρειάζεται για να αποτρέψεις τον εμπαθή λογισμό σε συγκατάθεση, να μη γίνει το πάθος πράξη και βίωμα. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση ο αγωνιστής της νήψεως δεν θα πρέπει να βάλει στην καρδιά του τον λογισμό, ο οποίος θα είναι φορτισμένος με εμπαθή κίνηση, όπως, εξάλλου, και ο ψαλμωδός συνιστά· πλούτος εάν ρέη, μη προστίθεσθε καρδίαν.

Η ίδια ακριβώς αντιμετώπιση απαιτείται στην περίπτωση, που ο ψιλός λογισμός, η ανθρώπινη σκέψη, κινείται απαθώς στην περιοχή ηδονικών ερεθισμάτων. Και σ' αυτή την περίπτωση ο νους θα πρέπει να αποστραφεί από οποιοδήποτε αντικείμενο ηδονής το οποίο, ως φαντασιακή εικόνα, θα διοχετεύσει σ' αυτόν την παθογόνο δυναμική των ερεθισμάτων αυτών. Ο πατερικός όρος «φυ-λακή της καρδιάς» ή «φυλακή του νου», δηλώνει την προστασία των σημαντικών αυτών οργάνων της καθαρότητας του ψυχικού κόσμου του πνευματικού αγωνιστή, από εμπαιχτικές βιωματικές εμπλοκές και παγιδεύσεις!

*

Τέλος, ο άγιος Μάξιμος μάς διαφωτίζει ως προς την σχέση των λογισμών με τα πάθη, στο σημείο που παρατηρεί ότι: «Άλλο πράγμα είναι να απαλλαγεί κάποιος από κάποιους λογισμούς και άλλο είναι το γεγονός να απαλλαγεί από τα πάθη. Διότι πολλές φορές απαλλάσσεται κα-νείς από τους λογισμούς, όταν δεν είναι στον νου φανερά τα πράγματα, η ύλη των παθών. Ενώ τα πάθη συνήθως κρύπτονται στην ψυχή, είναι αθέατα από τον νου, και εκείνος τα βλέπει μπροστά του, μόνον όταν εμφανίζονται τα πράγματα, τα φορτισμένα με εμπαιχές φορτίο».

Πρέπει λοιπόν, κατά τον άγιο πατέρα, όλη η προσοχή του πνευματικού αγωνιστή να στρέφεται προς τα πράγ-ματα, την ύλη των παθών, για να γνωρίζει από ποιο πά-θος απειλείται ή σε ποιο πάθος έχει ήδη εμπλακεί!

(Ιωαν. Κων. Κορναράκη, Ομοτ. Καθηγητού Παν/μίου Αθηνών, Κυνηγώντας τον βάτραχο, Αθήνα 2009, σ. 160-162)